

cultural Enterprise]. *Prychornomorski ekonomichni studii*, no. 31 (2018): 86-90.

Vasyliiev, O. V., and Chupikov, A. A. "Kryterii otsinky ekonomichnoi bezpeky vantazhnykh avtotransportnykh pidpriemstv" [Criteria of the Estimation of Economic Safety of Cargo Autoenterprises]. *Ekonomika ta derzhava*, no. 4 (2018): 17-21.

Yeletsykykh, S. Ya., Svyrenenko, T. I., and Petryshcheva, K. H. "Metodychni pidkhody shchodo otsiniuvannia finansovo-ekonomichnoi bezpeky subiektiv pidpriemnytskoi diialnosti iz vrakhuvanniam kryteriiu finansovoho resursozberezhennia"

[Methodical Approaches to Assessing the Financial and Economic Security of Business Entities, Taking into Account the Criterion of Financial Resource Saving]. *Ekonomichniy visnyk Donbasu*, no. 1 (2019): 94-102.

Zaitseva, I. Yu. "Formuvannia systemy pokaznykiv, shcho kharakteryzuiut finansovu skladovu ekonomichnoi bezpeky transportnykh pidpriemstv". [Forming of System Indexes which Characterize Financial Constituent of Economic Security of Transport Enterprises]. *Efektyvna ekonomika*. 2013. <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2214>

УДК 336.6:658.15
JEL: G32; D22

ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА МЕТОДИК ОЦІНЮВАННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

©2019 ЛИСА О. В., КОРНІЄНКО І. С.

УДК 336.6:658.15
JEL: G32; D22

Лиса О. В., Корнієнко І. С. Порівняльна характеристика методик оцінювання фінансової безпеки суб'єктів господарювання

Метою статті є проведення порівняльного аналізу різних методик оцінки рівня фінансової безпеки підприємства, визначення їх переваг і недоліків, а також обґрунтування вибору найбільш оптимальної та прийнятної для конкретного підприємства методики оцінки рівня його фінансової безпеки. Розгляд різних методик оцінки фінансової безпеки суб'єкта господарювання, заснованих на використанні фінансових коефіцієнтів, дозволив поділити їх на індикаторні та інтегральні (включаючи моделі з використанням комплексних оцінок і моделі прогнозування банкрутства), а також визначити їх переваги та недоліки. Практичне застосування цих методик на базі конкретного підприємства дозволило виявити їх проблемні аспекти у контексті як складу показників (коефіцієнтів) і їх кількості, так і трактування результатів проведених за цими методиками розрахунків. Доведено, що за певних умов функціонування вітчизняних підприємств окремі методики є неприйнятними для використання, оскільки базуються на недостатньому обсязі фінансової інформації. Обґрунтовано доцільність проведення оцінки фінансової безпеки підприємства в короткостроковому та довгостроковому періодах, відповідним чином варіюючи склад і кількість фінансових показників, що використовуються для такої оцінки. Перспективи подальших досліджень вбачаються в розробці універсальної методики оцінки фінансової безпеки підприємства, яка б забезпечувала простоту розрахунків, повноту врахування вхідного інформаційного потоку, високу вірогідність отриманих результатів.

Ключові слова: фінансова безпека підприємства, індикаторні та інтегральні методики оцінки, комплексні показники, інтегральний показник.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2019-12-355-363>

Рис.: 1. **Табл.:** 4. **Бібл.:** 16.

Лиса Олена Володимирівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (просп. Гагаріна, 72, Дніпро, 49010, Україна)

E-mail: o_lysa@dnu.dp.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1870-0481>

Researcher ID: <http://www.researcherid.com/rid/D-2766-2016>

Корнієнко Іван Сергійович – магістрант, факультет економіки Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара (просп. Гагаріна, 72, Дніпро, 49010, Україна)

E-mail: ivan.korniyenko.98@gmail.com

УДК 336.6:658.15
JEL: G32; D22

UDC 336.6:658.15
JEL: G32; D22

Лыса Е. В., Корниенко И. С. Сравнительная характеристика методик оценки финансовой безопасности субъектов хозяйствования

Целью статьи является проведение сравнительного анализа разных методик оценки уровня финансовой безопасности предприятия, определение их преимуществ и недостатков, а также обоснование выбора наиболее оптимальной и приемлемой для конкретного предприятия методики оценки уровня его финансовой безопасности. Рассмотрение разных методик оценки финансовой безопасности субъекта хозяйствования, основанных на использовании финансовых коэффициентов, позволило подразделить их на индикаторные и интегральные (включая модели с использованием комплексных оценок и модели прогнозирования банкротства), а также определить их преимущества и недостатки. Практическое применение этих методик на базе конкретного предприятия позволило обнаружить их проблемные аспекты в контексте как состава показателей (коэффициентов) и их количества, так и трактовки результатов проведенных в соответствии с этими методиками расчетов. Доказано, что при определенных условиях

Lysa O. V., Korniyenko I. S. A Comparative Characterization of Methods for Assessing the Financial Security of Economic Entities

The article is aimed at a comparative analysis of different methods of assessing the level of financial security of enterprise, defining their advantages and disadvantages, as well as substantiation of the choice of the most optimal and acceptable for a particular enterprise methods to assess the level of its financial security. Consideration of different methods for assessing the financial security of an economic entity based on the use of financial coefficients helped to divide them into indicator and integral ones (including the models using integrated assessments and bankruptcy forecasting models) and to identify their advantages and disadvantages. Practical application of these methodologies on the basis of a particular enterprise allowed to detect their problematic aspects in the context of both the composition of indicators (coef-

функціонування отечественных предприятий отдельные методики являются неприемлемыми для использования, поскольку базируются на недостаточном объеме финансовой информации. Обоснована целесообразность проведения оценки финансовой безопасности предприятия в краткосрочном и долгосрочном периодах, соответствующим образом варьируя состав и количество финансовых показателей, которые используются для такой оценки. Перспективы дальнейших исследований видятся в разработке универсальной методики оценки финансовой безопасности предприятия, которая обеспечивала бы простоту расчетов, полноту учета входного информационного потока, высокую достоверность полученных результатов.

Ключевые слова: финансовая безопасность предприятия, индикаторные и интегральные методики оценки, комплексные показатели, интегральный показатель.

Рис.: 1. **Табл.:** 4. **Библ.:** 16.

Лыса Елена Владимировна – кандидат экономических наук, доцент, доцент кафедры финансов, банковского дела и страхования, Днепровский национальный университет имени Олеся Гончара (просп. Гагарина, 72, Днепр, 49010, Украина)

E-mail: o_lysa@dnu.dp.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1870-0481>

Researcher ID: <http://www.researcherid.com/rid/D-2766-2016>

Корниенко Иван Сергеевич – магистрант, факультет экономики, Днепровского национального университета имени Олеся Гончара (просп. Гагарина, 72, Днепр, 49010, Украина)

E-mail: ivan.korniyenko.98@gmail.com

ficients) and their number, and the interpretation of the results of calculations, which were conducted in accordance with these methods. It is proved that under certain conditions of operation of national enterprises, certain methods are unacceptable for use, as they are based on insufficient financial information. The feasibility of assessing the financial security of enterprise in the short and long term is substantiated, correspondingly varying the composition and number of financial indicators used for such an assessment. Prospects for further research are seen in the development of a universal methodology for assessing the financial security of enterprise, which would ensure the simplicity of calculations, complete accounting of the input information flow, high reliability of the results obtained.

Keywords: financial security of enterprise, indicator and integral assessment methods, comprehensive indicators, integral indicator.

Fig.: 1. **Tabl.:** 4. **Bibl.:** 16.

Lysa Olena V. – PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Finance, Banking and Insurance, Oles Honchar Dnipro National University (72 Haharina Ave., Dnipro, 49010, Ukraine)

E-mail: o_lysa@dnu.dp.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1870-0481>

Researcher ID: <http://www.researcherid.com/rid/D-2766-2016>

Korniyenko Ivan S. – Graduate Student, Faculty of Economics of the Oles Honchar Dnipro National University (72 Haharina Ave., Dnipro, 49010, Ukraine)

E-mail: ivan.korniyenko.98@gmail.com

Для забезпечення економічної стабільності в країні вкрай важливим є створення стійкого фінансового підґрунтя. На макрорівні цим підґрунтям виступає фінансова безпека країни, а на мікрорівні – фінансова безпека підприємств. Підприємницька діяльність чинить значний вплив на економіку та суспільство, оскільки саме підприємства є основними виробниками товарів та послуг, що використовуються для задоволення потреб суспільства, надають робочі місця та створюють додану вартість, яка формує валовий національний продукт і багатство всієї країни в цілому. Саме тому забезпечення їх фінансової безпеки є необхідною умовою для розвитку суспільства та задоволення його постійно зростаючих потреб через здійснення розширеного відтворення в національній економіці.

Питання визначення сутності фінансової безпеки підприємств та управління нею займають важливе місце в дослідженнях таких вітчизняних вчених-економістів, як О. І. Барановський, І. О. Бланк [1], З. С. Варналій, Ю. М. Воробйов, О. І. Воробйова [3], В. М. Геєць, М. О. Кизим, Т. С. Клебанова [8], М. М. Ермошенко, Н. С. Краснокутська, Г. М. Коптева [6], Ж. В. Кудрицька [7], Я. І. Мулик [9], Л. А. Некрасенко, Ю. М. Рибалка [10], М. М. Новікова [11], К. Г. Сердюков, Ю. В. Головченко [12], А. В. Худолей [15], А. Г. Шемаєва, П. О. Толлок [16] та інші. Водночас методичний інструментарій оцінки фінансової безпеки підприємства розробляли такі дослідники, як О. Ю. Амосов, Т. Б. Кузенко, Є. К. Бондаренко, О. С. Журавка [2], К. С. Горячева, А. О. Єпіфанов, С. М. Ілляшенко [4], Ю. Б. Кракос, Р. О. Разгон [5], О. А. Сич, І. І. Калічак [13], О. О. Терещенко, В. І. Фучеджи [14] та інші.

Метою статті є проведення порівняльного аналізу різних методик оцінки рівня фінансової безпеки підприємства, визначення їх переваг і недоліків, а також обґрунтування вибору найбільш оптимальної та прийнятної для конкретного підприємства методики оцінки рівня його фінансової безпеки. Для апробації методик оцінки було обрано Публічне акціонерне товариство «Інтерпайп Нижньодніпровський трубопрокатний завод» (далі – ПАТ «Інтерпайп НТЗ»).

На основі ознайомлення з різними літературними джерелами було встановлено, що існує декілька підходів до визначення сутності фінансової безпеки підприємств, основними серед яких є: фінансова безпека підприємства як стан захищеності його фінансових інтересів [9; 12]; як сукупність певних елементів [7; 16]; як певний стан фінансів підприємства [3; 10; 12]. На нашу думку, оскільки діяльність підприємств пов'язана з різноманітними ризиками та залежить від багатьох факторів, які в тому числі можуть негативно впливати на ефективність його функціонування, забезпечення фінансової безпеки – це проведення такої фінансової роботи на підприємстві, яка створювала б підґрунтя для сталого розвитку в умовах конкурентного середовища, розширення діяльності, фінансової стійкості та незалежності, а також забезпечувала б виконання основної цілі підприємницької діяльності – отримання прибутку та його капіталізацію.

Оскільки рівень фінансової безпеки фактично характеризує спроможність підприємства безперебійно та ефективно функціонувати за умов як позитивного, так і негативного впливу різноманітних

факторів зовнішнього і внутрішнього середовища, його значення є вкрай важливим для різноманітних суб'єктів: для власників та менеджерів підприємства – задля об'єктивного обґрунтування управлінських рішень; для інвесторів – при визначенні доцільності й оцінці ризиковості інвестування коштів у конкретне підприємство; для працівників – при виборі місця працевлаштування. За таких умов постає необхідність визначення певних показників чи коефіцієнтів, які б характеризували поточний рівень фінансової безпеки суб'єкта господарювання. Так, деякі вчені-дослідники запропонували власні методики розрахунку рівня фінансової безпеки підприємств, серед яких є як універсальні моделі, так і з урахуванням специфіки галузі, в якій функціонує підприємство. Зокрема, можна виділити моделі Ю. Б. Кракос і Р. О. Разгон [5] та Бондаренко Є. К. і Журавки О. С. [2], які засновані на розрахунку інтегрального показника, що характеризує рівень фінансової безпеки. У межах цих методик було визначено певні набори показників та їх нормативних значень, які характеризують певні аспекти фінансово-господарської діяльності підприємства і за якими потім розраховуються комплексні показники. Надалі на основі комплексних показників розраховується інтегральний показник. Перевагою таких моделей є їх комплексність, що дозволяє за рахунок великої кількості показників врахувати вплив багатьох факторів. Однак, водночас, вони є доволі складними та об'ємними в розрахунках, статичними, до того ж, визначені нормативні значення показників є універсальними, а отже, не враховують специфіки діяльності підприємств різних сфер і видів діяльності.

А ще схожими за своєю сутністю є інтегральні моделі оцінки вірогідності банкрутства підприємства. Їх відмінність полягає у відсутності комплексних показників, що спрощує розрахунки. Однак, всесвітньо відомі моделі Альтмана, Ліса, Таффлера, Спрингейта, модель Creditmen [13; 14] були розроблені в умовах економіки розвинених країн, а тому не враховують специфічних особливостей діяльності вітчизняних підприємств. Вирішити цю проблему намагалися вітчизняні науковці, розробивши схожі моделі під реалію української економіки. Найбільш відомими з них є моделі Саблука, Матвійчука, Терещенка, R-модель тощо. Однак навіть ці моделі не дають гарантовано вірного результату, оскільки надають лише узагальнюючу характеристику рівня фінансової безпеки, що не відображає всіх аспектів функціонування підприємства, та є статичними й узагальненими (універсальними).

Доволі розповсюдженими є також моделі, засновані на індикаторному підході. До таких моделей, наприклад, належить методика С. М. Ілляшенка, що заснована на визначенні наявності власних обігових коштів підприємства [4]. Сутність таких моделей полягає у встановленні нормативних значень для

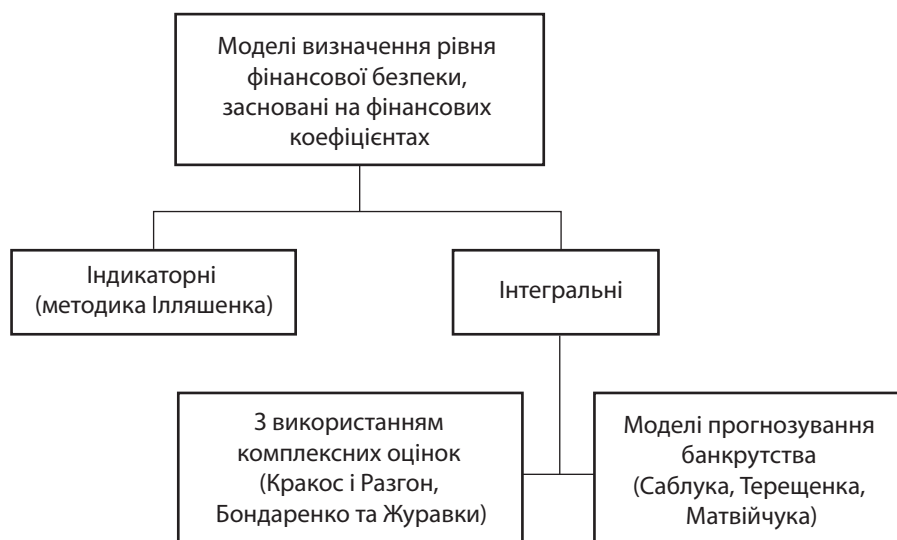
певних показників: залежно від того, в які межі потрапляє значення показника, визначається поточний рівень фінансової безпеки. Перевагами таких моделей є відносна простота розрахунків, однак точність результату при цьому все ж є меншою, ніж при використанні вищенаведених моделей і методик – зокрема, через, як правило, невелику кількість показників, що не охоплюють усіх аспектів функціонування підприємства, а також суб'єктивність нормативних значень, оскільки навіть порівняння із середньогалузевими значеннями показників не відобразить реальну загрозу банкрутства підприємства.

Класифікацію моделей визначення фінансової безпеки підприємства наведено на *рис. 1*.

Проведемо порівняльний аналіз ефективності цих видів моделей на прикладі фінансово-господарських результатів діяльності ПАТ «Інтерпайп НТЗ» (*табл. 1*).

Використовуючи методику С. М. Ілляшенка, було встановлено, що підприємство протягом усього досліджуваного періоду не мало власних оборотних коштів. Зокрема, у 2014–2017 рр. для фінансування необоротних активів використовувалися як власний капітал, так і капітал, залучений у вигляді довгострокових позик, який також частково спрямовувався на забезпечення підприємства необхідним обсягом запасів. Така структура джерел фінансування дозволяє оцінити рівень фінансової безпеки ПАТ «Інтерпайп НТЗ» у 2015–2017 рр. як хиткий. Проте наступного року для фінансування необоротних активів також залучалися фінансові ресурси на короткостроковій основі. Це створює додаткові ризики для підприємства, зокрема підвищує загрозу неплатоспроможності та значно посилює залежність підприємства від кредиторів. За таких умов рівень фінансової стійкості підприємства погіршився до критичного рівня, що свідчить про необхідність фінансовому менеджменту підприємства переглянути стратегію щодо формування та використання ресурсів підприємства та вжити негайних заходів для підвищення поточного рівня фінансової безпеки.

Однак варто відмітити, що саме у 2017–2018 рр. ПАТ «Інтерпайп НТЗ» значно покращило результати своєї діяльності, особливо щодо операційної діяльності, збільшивши обсяг чистого доходу від реалізації продукції у 2018 р. удвічі порівняно з обсягами 2017 р. У результаті чистий прибуток у 2018 р. збільшився на 714 млн грн. Це мало б позитивно вплинути на рівень фінансової стійкості підприємства, однак згідно з отриманими у табл. 1 результатами, він за цей період тільки погіршився. Таким чином, головним недоліком даної моделі є використання лише трьох індикаторів для визначення рівня фінансової безпеки суб'єкта господарювання, що є недостатнім для відображення фактичного стану фінансової безпеки підприємства.

Рис. 1. Класифікація моделей визначення фінансової безпеки суб'єкта господарювання, засновані на використанні фінансових коефіцієнтів

Джерело: авторська розробка.

Таблиця 1

Визначення рівня фінансової стійкості підприємства ПАТ «Інтерпайп НТЗ» за наявністю власних обігових коштів у 2014–2018 рр.

Показник	Рік			
	2015	2016	2017	2018
Власний капітал, тис. грн	2017378	1042621	629162	600899
Необоротні активи, тис. грн	2993807	3266676	3457926	3486825
Власні обігові кошти, тис. грн	0	0	0	0
Запаси, тис. грн	645442	616217	882456	1167385
Надлишок (+) або нестача (-) власних обігових коштів для покриття запасів, тис. грн	-645442	-616217	-882456	-1167385
Довгострокові зобов'язання, тис. грн.	2684609	3455805	3730111	483636
Надлишок (+) або нестача (-) власних обігових коштів та довгострокових зобов'язань для покриття запасів, тис. грн	2039167	2839588	2847656	-683750
Короткострокові кредити та позики, тис. грн	5154855	6909235	9765289	16013808
Надлишок (+) або нестача (-) загальної величини основних джерел для покриття запасів, тис. грн	7194022	9748823	12612945	15330059
Тривимірний показник фінансової стійкості	(-; +; +)	(-; +; +)	(-; +; +)	(-; -; +)

Модель Терещенка була розрахована з використанням даних вітчизняних підприємств, а тому отримані критеріальні значення індексу Z є більш наближеними до реальних.

Окрім цього, у розрахунках за цією моделлю також використовують показник кеш-флоу. Таким чином, дана модель враховує не тільки значення показника рентабельності підприємства, а й рух грошових потоків за операційною, інвестиційною та фінансовою видами діяльності.

Розрахунки за цією моделлю дозволили отримати результати, що відрізняються від результатів, отриманих при застосуванні моделі Ілляшенка. Зокрема, за моделлю Терещенка у 2015–2016 рр. підприємство

було напівбанкрутом. Це пов'язано з несприятливими результатами діяльності підприємства, зокрема отриманням значних обсягів чистого збитку, який вичерпав резерв підприємства у вигляді нерозподіленого прибутку минулих років (табл. 2).

Однак у наступні два роки підприємство спромоглося збільшити обсяги реалізації продукції, особливо у 2018 р., що дозволило покращити стан фінансової безпеки підприємства. Так, спочатку у 2017 р. положення підприємства згідно з результатами вже не було таким безнадійним, як у минулі роки. Зокрема, проведення ефективних санаційних заходів повинно було ліквідувати загрозу банкрутства ПАТ «Інтерпайп НТЗ» та покращити рівень його фінансової безпеки.

Визначення ймовірності банкрутства підприємства ПАТ «Інтерпайп НТЗ» у 2015–2018 рр.
за моделлю О. О. Терещенка

Показник	Рік				Критерії визначення ймовірності банкрутства
	2015	2016	2017	2018	
X_1 – кеш-флоу / зобов'язання	-0,009	0,002	0,017	0,020	$Z > 2$ – підприємство вважається фінансово стійким, йому не загрожує банкрутство; $1 < Z < 2$ – фінансова рівновага (фінансова стійкість) підприємства порушена, але за умови переходу на антикризове управління банкрутство йому не загрожує; $0 < Z < 1$ – підприємству загрожує банкрутство, якщо воно не здійснить санаційних заходів; $Z < 0$ – підприємство є напівбанкрутом
X_2 – вартість активів / зобов'язання	1,26	1,10	1,05	1,04	
X_3 – чистий прибуток / вартість активів	-0,08	-0,10	0,02	0,06	
X_4 – чистий прибуток / виручка від реалізації	-0,14	-0,22	0,03	0,07	
X_5 – виробничі запаси / виручка від реалізації	0,11	0,12	0,14	0,08	
X_6 – виручка / вартість активів	0,58	0,44	0,74	0,82	
Z – Інтегральний показник	-1,35	-1,95	0,59	1,18	

А наступного року для покращення стану фінансової безпеки підприємства необхідно було лише здійснити перехід на антикризове управління, тобто підприємство мало можливість покращити свій фінансовий стан і без проведення процедури санації.

Таким чином, ця модель також є достатньо простою в розрахунках і враховує фінансово-господарські результати діяльності підприємства, однак їй бракує аналізу ефективності використання фінансових ресурсів підприємства та структури джерел їх формування. Так, у 2018 р. частка залученого капіталу в структурі пасивів ПАТ «Інтерпайп НТЗ» складала 96%, що є неприпустимим значенням і демонструє повну фінансову залежність підприємства від кредиторів. Фактично, власники підприємства дуже обмежені в самостійному прийнятті управлінських рішень, що створює додаткові перешкоди в управлінні фінансовими ресурсами підприємства. Така структура свідчить про неліквідність балансу, величезні ризики неплатоспроможності та подальшого банкрутства підприємства, що не відображено ні в моделі Ілляшенка, ні в моделі Терещенка.

Отже, хоча вищенаведені моделі є простішими в розрахунках, оскільки охоплюють лише часткові аспекти фінансового стану підприємства, вони не відображають повної картини поточного рівня фінансової безпеки суб'єкта господарювання. Для нівелювання цього недоліку доцільно використати більш комплексну модель Є. К. Бондаренко і О. С. Журавки (табл. 3).

Модель Бондаренко та Журавки є найбільш складною в розрахунках, оскільки заснована на визначенні інтегрального показника, який характеризує фінансову стійкість підприємства і для розрахунку якого, своєю чергою, необхідні комплексні показники. Комплексні показники характеризують ті аспекти ді-

яльності підприємства, що найбільше впливають на стан його фінансової безпеки, і складаються з певного набору показників, значення яких дають найбільш чітку характеристику даного аспекту. Також у моделі використовують поправочні коефіцієнти, які дозволяють визначити, наскільки отримане значення показника є достатнім для забезпечення рівня фінансової безпеки, порівнюючи із нормативним значенням, визначеним для підприємства з «ідеальним рівнем» фінансової безпеки або ж із середньогалузевим значенням.

Для вищенаведеного прикладу було використано саме нормативні значення, оскільки, порівнюючи отримані результати із середньогалузевими, можна у випадку занепаду всієї галузі визначати ступінь фінансової безпеки найефективнішого серед цих підприємств як достатньо високий, що може не відповідати дійсності.

Як можна побачити з табл. 3, підприємство ПАТ «Інтерпайп НТЗ» у 2015–2016 рр. мало незадовільний рівень фінансового стану, проте у 2017–2018 рр. спромоглося покращити його до задовільного стану. Ці результати є схожими з результатами, що були отримані за моделлю розрахунку ймовірності банкрутства О. О. Терещенка, однак дають більш повну інформацію стосовно чинників, що призвели до такого стану фінансової безпеки на підприємстві (табл. 4).

Зокрема, у 2016–2017 рр. збитковість діяльності, недостатній рівень платоспроможності, викликаний нераціональною структурою капіталу, в якій переважають саме запозичені, а не власні кошти, призвели до кризового стану підприємства та появи реальної загрози його банкрутства в найближчі роки. Однак у подальшому підприємству вдалося збільшити обсяги реалізації, що, своєю чергою, дозволило збільшити обсяги чистого прибутку та покращити ефективність використання наявних у підприємства ресурсів. Це й зумовило покращення рівня

Визначення рівня фінансової стійкості підприємства ПАТ «Інтерлайн НТЗ» у 2014–2018 рр. за методикою Є. К. Бондаренко й О. С. Журавки

Показник	Рік					Поправочні коефіцієнти					Поправочні коефіцієнти фактичні						
	2015	2016	2017	2018	2018	0	0,5	1	1	2015	2016	2017	2018	2015	2016	2017	2018
1. Комплексний показник оцінки рентабельності (S_R):																	
1.1. Рентабельність (збитковість) активів	-8,21%	-9,96%	2,22%	6,01%	6,01%	< 0,00	0,00-0,05	> 0,05	> 0,05	0,0	0,0	0,5	1,0	0,00	0,00	0,13	0,25
1.2. Рентабельність (збитковість) власного капіталу	-40,14%	-109,00%	49,81%	171,03%	171,03%	< 0,00	0,00-0,05	> 0,05	> 0,05	0,0	0,0	1,0	1,0	0,00	0,00	0,25	0,25
1.3. Загальна рентабельність продажів	9,04%	0,65%	11,51%	13,98%	13,98%	< 0,00	0,00-0,05	> 0,05	> 0,05	1,0	0,5	1,0	1,0	0,25	0,13	0,25	0,25
1.4. Рентабельність (збитковість) продукції	-8,47%	-15,46%	8,32%	14,06%	14,06%	< 0,00	0,00-0,05	> 0,05	> 0,05	0,0	0,0	1,0	1,0	0,00	0,00	0,25	0,25
2. Комплексний показник оцінки платоспроможності ($S_{ЛД}$):																	
2.1. Коефіцієнт поточної ліквідності	1,34	1,18	1,10	0,87	0,87	< 0,60	0,60-0,80	> 0,80	> 0,80	1,0	1,0	1,0	1,0	0,20	0,20	0,20	0,20
2.2. Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,01	0,00	0,02	0,03	0,03	< 0,20	0,20-0,25	> 0,25	> 0,25	0,0	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00	0,00
2.3. Співвідношення кредиторської та дебіторської заборгованості	0,15	0,15	0,15	1,05	1,05	< 1,00	1,00-1,20	> 1,20	> 1,20	0,0	0,0	0,0	0,5	0,00	0,00	0,00	0,10
2.4. Коефіцієнт забезпечення власними коштами	-0,14	-0,27	-0,27	-0,21	-0,21	< 0,00	0,00-0,10	> 0,10	> 0,10	0,0	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00	0,00
2.5. Коефіцієнт втрати платоспроможності	0,39	0,48	0,45	0,53	0,53	< 0,85	0,85-1,00	> 1,00	> 1,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00	0,00
3. Комплексний показник ділової активності ($S_{ДА}$):																	
3.1. Оборотність активів	0,58	0,44	0,74	0,80	0,80	< 0,50	0,50-0,90	> 0,90	> 0,90	0,5	0,0	0,5	0,5	0,13	0,00	0,13	0,13
3.2. Оборотність основних засобів	2,11	1,76	3,48	4,57	4,57	< 1,00	1,00-2,00	> 2,00	> 2,00	1,0	0,5	1,0	1,0	0,25	0,13	0,25	0,25
3.3. Оборотність оборотних активів	0,83	0,62	0,98	1,01	1,01	< 1,00	1,00-2,00	> 2,00	> 2,00	0,0	0,0	0,0	0,5	0,00	0,00	0,00	0,13
3.4. Оборотність грошових коштів	95,49	168,02	65,97	31,01	31,01	< 1,00	1,00-2,00	> 2,00	> 2,00	1,0	1,0	1,0	1,0	0,25	0,25	0,25	0,25
3.5. Оборотність власного капіталу	2,83	4,85	16,57	22,77	22,77	< 1,00	1,00-2,00	> 2,00	> 2,00	1,0	1,0	1,0	1,0	0,25	0,25	0,25	0,25
4. Комплексний показник фінансової стійкості ($S_{ФС}$):																	
4.1. Коефіцієнт автономії	0,20	0,09	0,04	0,04	0,04	< 0,30	0,30-0,50	> 0,50	> 0,50	0,0	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00	0,00
4.2. Коефіцієнт фінансового ризику	3,89	9,94	21,45	27,45	27,45	> 1,10	0,90-1,10	< 0,90	< 0,90	0,0	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00	0,00
4.3. Коефіцієнт маневреності власного капіталу	-0,48	-2,13	-4,50	-4,80	-4,80	< 0,00	0,00-0,10	> 0,10	> 0,10	0,0	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00	0,00
4.4. Коефіцієнт фінансової стійкості	0,48	0,39	0,31	0,06	0,06	< 0,80	0,80-1,00	> 1,00	> 1,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00	0,00
5. Комплексний показник матеріального стану ($S_{МС}$):																	
5.1. Коефіцієнт зносу основних фондів	27,52%	31,14%	35,38%	39,83%	39,83%	> 0,60	0,40-0,60	< 0,40	< 0,40	1,0	1,0	1,0	1,0	0,25	0,25	0,25	0,25
5.2. Коефіцієнт оновлення основних засобів	7,25%	15,38%	8,26%	8,55%	8,55%	< 0,01	0,01-0,10	> 0,10	> 0,10	0,5	1,0	0,5	0,5	0,13	0,25	0,13	0,13
5.3. Фондовіддача основних засобів	2,11	1,76	3,48	4,57	4,57	< 1,00	1,00-2,00	> 2,00	> 2,00	1,0	0,5	1,0	1,0	0,25	0,13	0,25	0,25
Інтегральний показник фінансової безпеки ($S_{ФБП}$)																	
														1,95	1,58	2,58	2,93

Джерело: розраховано за [2].

Характеристика рівнів фінансової безпеки підприємства за методикою Є. К. Бондаренко та О. С. Журавки

Значення інтегрального показника	Рівень фінансової безпеки	Характеристика
Менше 2,50	Незадовільний	Характеризується збитковою діяльністю, низьким рівнем ліквідності та залежністю від зовнішніх джерел фінансування
2,51–3,30	Задовільний	Низький рівень ефективності використання капіталу, характерна нестабільна структура капіталу та недостатній рівень ліквідності
3,31–4,10	Нестабільний	Високий рівень прибутковості та оборотності активів при низькій платоспроможності та фінансовій стійкості
4,11–4,89	Впевнений	Показники, що характеризують рівень фінансової безпеки, знаходяться на оптимальному рівні
Більше 4,9	Ідеальний	Характеризується надвисоким рівнем прибутковості та платоспроможності. Частіше за все підприємства недовгий проміжок часу перебувають у такому стані, оскільки він є виснажливим і ресурсомістким

Джерело: складено за [2].

фінансової безпеки підприємства до задовільного у 2018 р. Однак неоптимальна структура капіталу, поперше, створює перешкоди в управлінні ресурсами, оскільки керівництву ПАТ «Інтерпайп НТЗ» необхідно узгоджувати цільове використання більшої її частини; по-друге, викликає зростання фінансових витрат, що, своєю чергою, призводить до зменшення обсягів чистого прибутку. Як результат, ефективність діяльності підприємства є нижчою за потенційну, у той час як ризики неплатоспроможності та подальшого банкрутства залишаються доволі значними.

Отже, інтегральна методика Є. К. Бондаренко та О. С. Журавки дозволяє отримати найбільш детальні результати серед усіх розглянутих, однак навіть вона не враховує вплив абсолютно всіх факторів на рівень фінансової безпеки підприємства. До того ж, ця методика потребує об'ємних розрахунків, особливо якщо необхідно розглядати результат у динаміці.

На нашу думку, діагностику рівня фінансової безпеки доцільно проводити в короткостроковому та довгостроковому періодах. У короткостроковому періоді проводиться оцінка поточного рівня фінансової безпеки підприємства у вигляді моментного зрізу за показниками ліквідності та платоспроможності, оскільки в цьому періоді забезпечення фінансової безпеки більшою мірою зводиться до спроможності підприємства вчасно та в повному об'ємі розраховуватися за власними зобов'язаннями, у той час як стосовно фінансової стійкості та рентабельності робиться припущення щодо їх постійності в короткостроковому періоді.

У довгостроковому періоді оцінка рівня фінансової стійкості полягає в аналізі стану фінансової стійкості підприємства, ефективності використання ним наявних фінансових ресурсів та рентабельності, зокрема в порівнянні рівня рентабельності з плано-

вим на рік та із середньогалузевим. Окрему увагу варто приділити також здатності підприємства генерувати грошові потоки, що характеризувало б його стан ліквідності та платоспроможності в довгостроковому періоді. Також важливим є прогнозування рівня фінансової безпеки на майбутнє, виходячи з результатів аналізу та планових показників підприємства на наступний період.

ВИСНОВКИ

Забезпечення прийнятного рівня фінансової безпеки є вкрай важливим для ефективного функціонування будь-якого підприємства в умовах конкурентного та непостійного середовища, що дозволяє йому вистояти під впливом різноманітних факторів як зовнішнього, так і внутрішнього середовища. Наразі існують різні моделі та методики оцінки фінансової безпеки підприємства, однак жодну з них не можна вважати досконалою. Зважаючи на це, існує нагальна потреба в розробці універсальної моделі оцінки, яка б одночасно забезпечувала простоту розрахунків та повноту вхідного інформаційного потоку. Ситуація ускладнюється необхідністю надання динамічної оцінки, яка також дозволяла б визначати основні фактори впливу.

На нашу думку, спростити процес розрахунку поточного рівня фінансової безпеки можна за рахунок проведення його оцінки в короткостроковому періоді. Також важливим аспектом оцінки рівня фінансової безпеки, який доволі часто не розглядається, є його прогнозування на основі поточного стану та планових показників підприємства. Це дозволить підприємству більш якісно планувати та реалізовувати свою діяльність, враховуючи більше ризиків та завчасно здійснюючи заходи щодо нівелювання їх негативного впливу на фінансову безпеку підприємства. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. **Бланк І. А.** Управление финансовой безопасностью предприятия. Киев : Эльга, Ника-Центр, 2004. 784 с.
2. **Бондаренко Е. К., Журавка О. С.** Визначення стану фінансової безпеки підприємств сфери матеріального виробництва. *Молодіжний науковий вісник УАБС НБУ. Серія «Економічні науки»*. 2012. № 2. С. 113–122.
3. **Воробйова О. І.** Фінансова безпека на мікро- та макрорівнях. *Фінанси, банки, інвестиції*. 2012. № 2. С. 6–10.
4. **Ильашенко С. Н.** Оценка составляющих экономической безопасности предприятия. *Наукові праці ДонНТУ*. 2002. № 48. С. 16–22.
5. **Кракос Ю. Б., Разгон Р. О.** Управління фінансовою безпекою підприємств. *Економіка та управління підприємствами машинобудівної галузі: проблеми теорії та практики*. 2008. № 1. С. 86–96.
6. **Краснокутська Н. С., Коптева Г. М.** Дефініція поняття «фінансова безпека підприємства»: основні підходи та особливості. *Бізнес Інформ*. 2019. № 7. С. 14–19. URL: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2019-7_0-pages-14_19.pdf
7. **Кудрицька Ж. В.** Система управління фінансовою безпекою підприємств. *Ефективна економіка*. 2012. № 1. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=897>
8. Моделирование экономической безопасности: держава, регіон, підприємство : монографія / В. М. Геєць, М. О. Кизим, Т. С. Клебанова та ін. Харків : ВД «НЖЕК», 2006. 240 с.
9. **Мулик Я. І.** Сутність поняття «фінансова безпека підприємства»: систематизація наукових поглядів. Збірник наукових праць *Вінницького національного аграрного університету. Серія «Економічні науки»*. 2013. № 3. С. 195–207.
10. **Некрасенко Л. А., Рибалка Ю. М.** Складові управління фінансовою безпекою підприємств. URL: <http://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/nppdaa/3.2/162.pdf>.
11. **Новікова М. М.** Фінансово-економічна безпека як об'єкт управління в менеджменті підприємства. *Вісник Національного технічного університету «ХПІ»*. 2014. № 66 : Актуальні проблеми управління та фінансово-господарської діяльності підприємства. С. 123–128.
12. **Сердюков К. Г., Головченко Ю. В.** Теоретичні аспекти фінансової безпеки підприємства. *Економіка і суспільство*. 2017. Вип. 9. С. 627–631. URL: http://www.economyandsociety.in.ua/journal/9_ukr/106.pdf
13. **Сич О. А., Калічак І. І.** Дискримінантний аналіз і його застосування в прогнозуванні банкрутства підприємства. *Молодий вчений*. 2017. № 2. С. 333–339. URL: <https://financial.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/10/78.pdf>
14. **Фучеджи В. І.** Характеристика методів та моделей діагностики кризового стану підприємства. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. 2010. № 691. С. 240–243. URL: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/10052/1/37.pdf>
15. **Худолей Л. В.** Основні принципи та місце фінансової безпеки в системі економічної безпеки підприємства. *Вісник Запорізького національного університету. Серія «Економічні науки»*. 2016. № 1. С. 161–167.
16. **Шемаєва Л. Г., Толоч П. О.** Підходи до оцінки взаємовпливу фінансової безпеки суб'єктів господарювання та фінансової безпеки держави. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2017. № 23-2. С. 4–8. URL: <http://www.vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2017/23-2-2017/3.pdf>

REFERENCES

- Blank, I. A. *Upravleniye finansovoy bezopasnostyu predpriyatiya* [Enterprise Financial Security Management]. Kyiv: Elga; Nika-Tsentr, 2004.
- Bondarenko, Ye. K., and Zhuravka, O. S. "Vyznachennia stanu finansovoi bezpeky pidpriemstv sfery materialnoho vyrobnytstva" [Determination of Financial Security of Material Production Enterprises]. *Molodizhnyi naukovyi visnyk UABS NBU. Serii «Ekonomichni nauky»*, no. 2 (2012): 113-122.
- Fuchedzhy, V. I. "Kharakterystyka metodiv ta modelei diahnostryky kryzovoho stanu pidpriemstva" [Description of Methods and Models of Diagnostic Crisis State of Enterprise]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu «Lvivska politehnika»*. 2010. <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/10052/1/37.pdf>
- Heiets, V. M. et al. *Modeliuvannia ekonomichnoi bezpeky: derzhava, rehion, pidpriemstvo* [Modeling of Economic Security: State, Region, Enterprise]. Kharkiv: VD «INZHEK», 2006.
- Ilyashenko, S. N. "Otsenka sostavlyayushchikh ekonomicheskoy bezopasnosti predpriyatiya" [Assessment of the Components of the Economic Security of the Enterprise]. *Naukovi pratsi DonNTU*, no. 48 (2002): 16-22.
- Khudoliei, L. V. "Osnovni pryntsypy ta mistse finansovoi bezpeky v systemi ekonomichnoi bezpeky pidpriemstva" [Basic Principles and Place of Financial Security in the System of Economic Security of the Enterprise]. *Visnyk Zaporizkoho natsionalnoho universytetu. Serii «Ekonomichni nauky»*, no. 1 (2016): 161-167.
- Krakov, Yu. B., and Razhon, R. O. "Upravlinnia finansovoi bezpekoiu pidpriemstv" [Management of Financial Security of Enterprises]. *Ekonomika ta upravlinnia pidpriemstvamy mashynobudivnoi haluzi: problemy teorii ta praktyky*, no. 1 (2008): 86-96.
- Krasnokutska, N. S., and Koptieva, H. M. "Definiitsia poniattia «finansova bezpeka pidpriemstva»: osnovni pidkhody ta osoblyvosti" [The Definition of «Financial Security of Enterprise»: the Basic Approaches and Features]. *Biznes Inform*. 2019. https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2019-7_0-pages-14_19.pdf
- Kudrytska, Zh. V. "Systema upravlinnia finansovoi bezpekoiu pidpriemstva" [System of Management of Financial Security of the Enterprise]. *Efektivna ekonomika*. 2012. <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=897>
- Mulyk, Ya. I. "Sutnist poniattia «finansova bezpeka pidpriemstva»: systematyzatsiia naukovykh pohliadiv" [The Essence of the Concept of "Financial Security of the Enterprise": Systematization of Scientific Views]. *Zbirnyk naukovykh prats Vinnytskoho natsionalnoho ahrarnoho universytetu. Serii «Ekonomichni nauky»*, no. 3 (2013): 195-207.
- Nekrasenko, L. A., and Rybalka, Yu. M. "Skладovi upravlinnia finansovoi bezpekoiu pidpriemstv" [Components of Financial Security Management of Enterprises]. <http://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/nppdaa/3.2/162.pdf>
- Novikova, M. M. "Finansovo-ekonomichna bezpeka yak ob'iekt upravlinnia v menedzhmentі pidpriemstva" [Financial and Economic Security as an Object of Management in Enterprise Management]. *Visnyk Natsionalnoho tekhnichnoho universytetu «KhPI»*, no. 66: Aktualni problemy upravlinnia ta finansovo-hospodarskoi diialnosti pidpriemstva (2014): 123-128.
- Serdiukov, K. H., and Holovchenko, Yu. V. "Teoretychni aspekty finansovoi bezpeky pidpriemstva" [Theoretical Aspects of the Company's Financial Security]. *Ekonomika i suspilstvo*. 2017. http://www.economyandsociety.in.ua/journal/9_ukr/106.pdf

Shemaieva, L. H., and Tolok, P. O. "Pidkhody do otsinky vziaimovplyvu finansovoi bezpeky subiektiv hospodariuvania ta finansovoi bezpeky derzhavy" [Approaches to the Evaluation of Interaction of Financial Security of Business Entities and Financial Security of the State]. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu*. 2017. <http://www.vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2017/23-2-2017/3.pdf>

Sych, O. A., and Kalichak, I. I. "Dyskryminantnyi analiz i yoho zastosuvannya v prohnozuvanni bankrutstva pidpriemstva" [Discriminant Analysis and Its Application in the Prediction of Bankruptcy of the Enterprise]. *Molodyi vchenyi*. 2017. <https://financial.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/10/78.pdf>

Vorobiova, O. I. "Finansova bezpeka na mikro- ta makrorivniakh" [Financial Security at the Micro and Macro Levels]. *Finansy, banky, investytsii*, no. 2 (2012): 6-10.

УДК 336.2:336.025
JEL: D22; E62; H21; H25; H29

ЕЛЕКТРОННА РЕЗИДЕНТНІСТЬ ТА ПРЯМЕ ОПОДАТКУВАННЯ: АСПЕКТИ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ

©2019 СИНЮТКА Н. Г., ЧЕРВІНСЬКА О. С., ГОМЕНЮК В. В.

УДК 336.2:336.025
JEL: D22; E62; H21; H25; H29

Синютка Н. Г., Червінська О. С., Гоменюк В. В. Електронна резидентність та пряме оподаткування: аспекти фінансової безпеки

Метою роботи є порівняльний аналіз форм прямого оподаткування, формування інноваційної електронної резидентності, а також оцінка їхнього впливу на фінансову безпеку України в умовах діджиталізації фіскального простору. Наведено порівняльний аналіз основних форм прямого оподаткування – класичного податку на прибуток та податку на виведений капітал (розподілений прибуток) – на основі теоретичних і нормативних узагальнень з вказаної проблематики. Порівняння здійснено в площині бази та ставок податку, оподаткування міжнародних транзакцій, операцій з пов'язаними особами, інвестиційної активності тощо. Охарактеризовано дві основні моделі розрахунку податку на прибуток: європейську (континентальну) та англо-американську (англо-саксонську) та країни їх поширення. Наведено ризики чинного податку на прибуток підприємств (корпоративного податку) як класичної форми прямого податку. Оцінено переваги та недоліки податку на виведений капітал як окремої форми прямого оподаткування. Розглянуто запровадження податку на виведений капітал та електронної резидентності в Естонії. Проведений огляд імплементації такого податку підтверджує доцільність застосування фіскального механізму з метою стимулювання інвестицій, цифрового бізнесу, припливу капіталу в країну. Узагальнено наявну статистику щодо проекту «E-residency» в розрізі країн походження аплікантів, динаміки розвитку, гендерної та вікової структури аплікантів, мотиваційних чинників. Сформовано пропозиції для стабільного функціонування інституту прямого оподаткування та успішного запровадження податку на розподілений прибуток в Україні.

Ключові слова: податок на прибуток підприємств, корпоративний податок, податок на виведений капітал (розподілений прибуток), фінансова безпека, фіскальний простір, податкова конкуренція, електронна резидентність, фіскальна політика.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2019-12-363-369>

Рис.: 1. Табл.: 2. Бібл.: 11.

Синютка Наталія Геннадіївна – кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, Національний університет «Львівська політехніка» (вул. Степана Бандери, 12, Львів, 79013, Україна)

E-mail: synutka@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4294-2149>

Researcher ID: <http://www.researcherid.com/R-4650-2017>

Червінська Оксана Степанівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів, Національний університет «Львівська політехніка» (вул. Степана Бандери, 12, Львів, 79013, Україна)

E-mail: oksana.s.chervinska@lpnu.ua

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-6048-7936>

Гоменюк Вікторія Володимирівна – магістранта кафедри фінансів, Національний університет «Львівська політехніка» (вул. Степана Бандери, 12, Львів, 79013, Україна)

E-mail: victoria.gomenyuk@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1869-1375>

УДК 336.2:336.025
JEL: D22; E62; H21; H25; H29

Синютка Н. Г., Червинская О. С., Гоменюк В. В. Электронная резидентность и прямое налогообложение: аспекты финансовой безопасности

Целью работы является сравнительный анализ форм прямого налогообложения, формирования инновационной электронной резидентности, а также оценка их влияния на финансовую безопасность Украины в условиях диджитализации фискального пространства. Приведен сравнительный анализ основных форм прямого налогообложения – классического налога на прибыль и налога на выведенный капитал (распределенную прибыль) – на основе теоретических и нормативных обобщений по указанной проблематике. Сравнение осуществлено в плоскости базы и ставок налога, налогообложения международных транзакций, операций со связанными лицами, инвестиционной активности и пр. Охарактеризованы две основные

UDC 336.2:336.025
JEL: D22; E62; H21; H25; H29

Synutka N. G., Chervinska O. S., Gomenyuk V. V. E-residency and Direct Taxation: Aspects of Financial Security

The publication is aimed at comparative analyzing the forms of direct taxation, formation of innovative e-residency, as well evaluating their impact on the financial security of Ukraine in the conditions of digitalization of the fiscal space. A comparative analysis, on the basis of theoretical and regulatory generalizations on these issues, of the main forms of direct taxation - the classic profit tax and the exit capital tax (distributed profit tax), is presented. Comparisons are made in terms of the base and rates of tax, taxation of international transactions, operations with related persons, investment activity, etc. Two main models for calculating profit tax are described: European (continental) and Anglo-American (Anglo-Saxon), as well as countries of their